

De herontwikkeling van een voormalig mijnbouwterrein in Genk geeft ruimte voor cultuur en spektakel. HOSPER ontwierp een stedelijk plein waar kleur, vorm en licht samen een ruimte met vele mogelijkheden vormen.

Genk heeft een rijk mijnbouwverleden. Op Winterslag, een voormalige kolenmijn, steken twee enorme mijnschachtbommen hoog in de lucht als bakens van dat verleden. In 1988 werd de mijn gesloten. Men besloot het net buiten de stad gelegen terrein te transformeren tot een plek voor media, kunst en cultuur: 'C-Mine'. De voormalige mijngebouwen rond het centrale plein zijn gerenoveerd en hebben een culturele bestemming gekregen. Het programma bestaat uit een bioscoop, horeca, tentoonstellingsruimte, vergaderlocaties, een media- en designacademie en een theater. De grootste theaterzaal en de academie, die ook aan het plein liggen, zijn ondergebracht in nieuwbouw.

De landschapsarchitecten van Hosper gaven dit stedelijke plein vorm. De gemeente Genk kreeg budget van onder meer de provincie, het gewest en Europa. Hosper kreeg de opgave door gehoor te geven aan een zogeheten 'Open oproep' van de Vlaams Bouwmeester, een methode om ontwerpers te zoeken voor overheidsprojecten. Opdracht was een plein te ontwerpen waar evenementen kunnen plaatsvinden. De landschapsarchitecten maakten een flexibel plein. Het plein werkt als een vlakke en lege theatervloer, waardoor het tijdelijk ingericht kan worden voor allerlei evenementen. Voor de verharding kozen de ontwerpers leisteen dat refereert aan het mijnbouwverleden. De veelhoekige vorm van het leisteen komt op verschillende schaalniveaus in het ontwerp terug, bijvoorbeeld in pleindelen en meubilair. Verzachtende elementen voor het verharde plein met zijn grijze 'zee' van lei, zijn de bestaande en nieuw toegevoegde bomen en verhoogde eilanden van gras. Ook aan de straatkant is een grondlichaam

met gras aangebracht. Deze groene muur is de visuele afsluiter van het pleinontwerp en werkt bovendien als tribune. Als er geen activiteiten zijn wordt het plein verlevendigd door mistfontein en het watervlak op het plein. Het opvallende meubilair is ontworpen door Hosper in samenwerking met Carmela Bogman. De stoeltjes contrasteren door hun rode kleur met de donkere leisteen vloer. De strakke vormen van gevouwen roestvast staal passen bij het hoekige plein. Met de verlichting werd echt uitgepakt – er was namelijk voldoende budget omdat de uitvoering minder kostbaar was dan verwacht. De aanbesteding vond precies plaats op het moment dat de crisis in de Belgische bouw uitbrak, terwijl ondernemers sterk op prijs concurreerden om de klus binnen te krijgen. Ontwerpbureau in theaterverlichting Painting with Light werkt de verlichtingsplannen van Hosper uit, en wist met een plein als evenemententerrein wel raad. De verlichte schachtbok werkt als een bak. Omdat het licht bij het zitmeubilair van onderaf komt, lijken de lampen op vlammetjes die het terrein in een warme gloed zetten.

Bijzonder is dat het ontwerp uit 2006 bijna onveranderd is uitgevoerd. De opdrachtgever liet de ontwerpers relatief vrij gedurende het proces. Dat had ook nadelen. Als er behoefte was aan stevige projectleiding bij onderlinge afstemming tussen de verschillende bureaus liet de opdrachtgevers hen onderling tot overeenstemming komen. Soms leidde dat tot compromissen, wat zichtbaar is op en rond en plein. In de afwerking en op plekken waar gebouwen of elementen van de ondergrondse route het plein onderbreken, zitten onvolkomenheden. Zo zijn de terrassen van de restaurants niet ontworpen via de overkoepe-

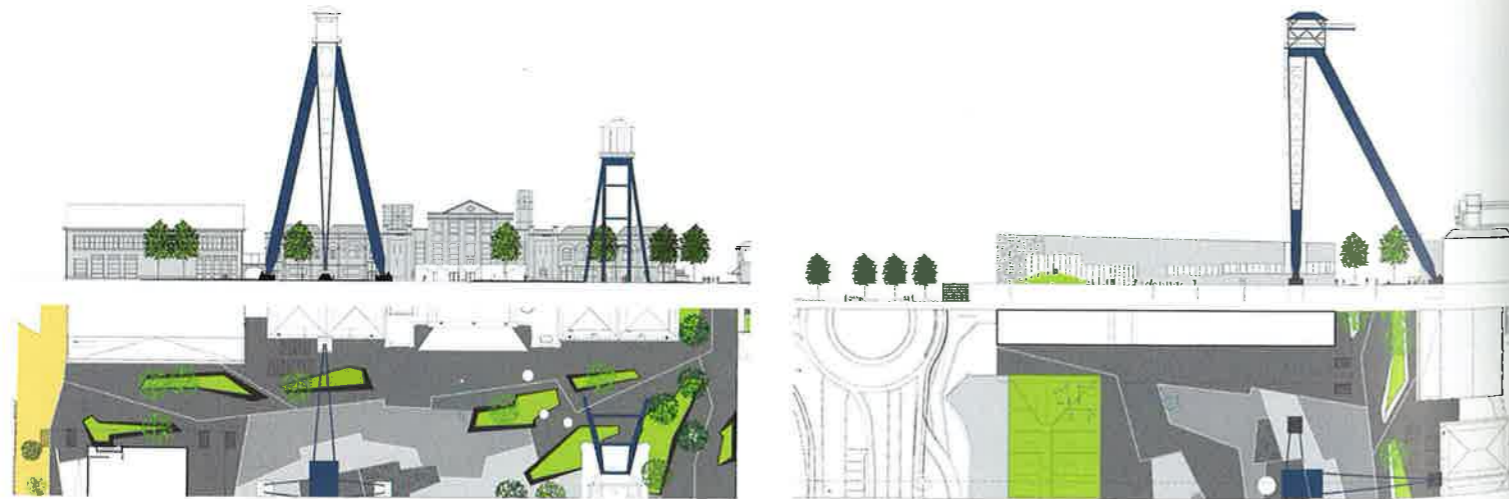
Voor de verharding op het plein is leisteen gebruikt dat refereert aan het restproduct van de steenkoolwinning. In de zee van leisteen liggen verhoogde eilanden van gras en staan bestaande en nieuwe bomen. Foto's Pieter Kers

- Bomen bestaand
- Bomen nieuw
- Haag
- Grastribune (tijdelijk)
- Grassteenscherven met...
- Vloer leisteen
- Vloer leisteen grof
- Vloer leisteen fijn
- Vloer bok
- Trap bekleed met leisteen
- Hellingbaan design academie
- zwart beton
- Terras
- Led in de vloer
- Nevelfontein met licht
- Rvs strip / afwatering
- Stoel la Vilette
- Verzinkbare paaltjes
- Fietsenrek
- Waterspiegel

Plankaart, doorsneden en plattegronden met daarop onder meer de nieuwe en bestaande bomen, ledverlichting in het plein en de over het plein 'gestrooide' rode stalen stoelen.

lende principes, waardoor ze wat armoedig afsteken tegen het strak georganiseerde plein. Ook is de selectiecommissie bezorgd over het beheer. Het plein vertoont her en der namelijk al wat sleetse plekken. Niemand lijkt zich te bekommeren om uit de toon vallende toevoegingen als vuilnisbakken of bewegwijzering. Verrommeling dreigt. Ook de crisis baart zorgen. Hoe zal het C-Mine vergaan als de bezoekersaantallen

tegvallen? De subsidiestromen voor cultuur zijn ook in België behoorlijk opgedroogd. Vooralsnog is dat geen reden tot zorg; van tegenvallende resultaten is geen sprake. Bioscoop, horeca en het excursieprogramma door de mijnen, de zogenaamde C-Mine-expeditie, zijn een groot succes. De selectiecommissie is unaniem van mening dat het gebied spectaculair is vormgegeven. Hoewel de commissie bij de beoordeling niet

altijd te spreken is over spectaculaire oplossingen toont ze zich hier enthousiast. De ontwerpers zijn erin geslaagd om een aangename ruimte voor evenementen en spektakel te maken, en Genk een nieuw cultureel hart te geven.

Marieke Berkens

De C-Mine kreeg een stedelijk evenementenplein dat refereert aan de voormalige mijnfunctie maar ook nadrukkelijk nieuw is.

De voormalige mijngebouwen rond het plein en de mijnschachtbokken zijn gerestaureerd. De schachtbokken worden uitgelicht als een baken.

De nieuwbouw van de faculteit Media, Arts and Design van de Katholieke Hogeschool Limburg.